

<p>Informatieveiligheidscomité Kamer sociale zekerheid en gezondheid</p>
--

IVC/KSZG/23/020

BERAADSLAGING NR. 23/016 VAN 10 JANUARI 2023 OVER DE MEDEDELING VAN GEGEVENS DOOR DIVERSE ACTOREN VAN DE SOCIALE SECTOR AAN HET STEUNPUNT WERK VAN DE KU LEUVEN VOOR HET OPSTELLEN VAN DE VLAAMSE ARBEIDSREKENING

Gelet op de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid*, in het bijzonder de artikelen 5 en 15;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, in het bijzonder artikel 114;

Gelet op de wet van 5 september 2018 *tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG*, in het bijzonder artikel 97;

Gelet op de aanvraag van het Steunpunt Werk van de KU Leuven;

Gelet op het verslag van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid;

Gelet op het verslag van de heer Bart Viaene.

A. ONDERWERP

1. Voor het opstellen van de Vlaamse Arbeidsrekening maakt het Steunpunt Werk van de KU Leuven momenteel reeds gebruik van anonieme informatie van diverse openbare instellingen van sociale zekerheid, namelijk de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ), het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ), het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) en de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Het verwerkt voor hetzelfde doeleinde bovendien enkele anonieme gegevens uit het datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) en enkele anonieme gegevens over het thema bevolking, afkomstig van het Belgisch statistiekbureau (Statbel), en het thema internationale tewerkstelling, afkomstig van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA).
2. De voormelde anonieme inlichtingen uit diverse bronnen hebben steeds betrekking op de volledige populatie van de door de bron in kwestie gekende personen. Ze worden door die

bronnen – elk afzonderlijk en zonder de tussenkomst van de KSZ – meegedeeld aan het Steunpunt Werk, dat aan de hand ervan overgaat tot het creëren van diverse basisbestanden over verscheidene thema's (te weten jobs, vestigingen, woonplaats, woonplaats, sector en arbeidsregime, woonplaats en nationaliteit, woonplaats en herkomst en binnenlandse werkgelegenheid en pendel) en diverse tabellen over diezelfde thema's, die het uiteindelijk op zijn website publiceert (daarbij wordt ook rekening gehouden met de socio-economische positie van de betrokkenen). Dit kadert in zijn taken als beleidsgericht onderzoekscentrum, dat het Vlaams arbeidsmarktbeleid mee ondersteunt en oriënteert.

3. Het Steunpunt Werk verduidelijkt dat de Vlaamse Arbeidsrekening een raamwerk voor het integreren van arbeidsmarktstatistieken behelst. Bestaande arbeidsmarktinformatie (over alle groepen van werkenden en werkzoekenden, afkomstig uit verschillende bronnen) wordt aldus in een logisch geheel geïntegreerd, met duidelijk gedefinieerde begrippen. Omdat de input van de diverse bronnen (waaronder enkele actoren van de sociale sector) steeds betrekking heeft op louter anonieme gegevens heeft de ontvangende organisatie geen mogelijkheid tot een koppeling ervan op het niveau van de betrokken natuurlijke persoon. Zij beperkt zich bijgevolg tot het onder elkaar afstemmen van de diverse anonieme gegevens uit de diverse bronnen, door middel van een proces van harmonisaties, bijschattingen en correcties.
4. De openbare instellingen van sociale zekerheid bieden enkel anonieme gegevens aan. Aldus verschaft de RSZ het aantal loontrekkenden en werkende studenten (met opsplitsingen in functie van woonplaats, sector, geslacht, leeftijdsklasse, arbeidsregime, statuut...) alsook informatie over woonplaats en werkplaats (nodig voor het berekenen van de binnenlandse werkgelegenheid en het opstellen van pendelstatistieken). Het RSVZ deelt het aantal gekende zelfstandigen mee, met opsplitsingen volgens woonplaats, sector, geslacht, leeftijdsklasse,... Het RIZIV levert het aantal uitgaande grensarbeiders, ook per nationaliteitsklasse en per tewerkstellingsland. De RVA bezorgt het aantal niet-werkende werkzoekenden en het aantal personen die in een plaatselijk werkgelegenheidsagentschap werken, steeds met opsplitsingen naar woonplaats, geslacht en leeftijd.
5. De KSZ biedt anonieme gegevens over de nationaliteit en de herkomst mee. Met die anonieme informatie uit het datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming (ter plekke verwerkt tot sleutelbestanden) krijgen de onderzoekers een zicht op het aantal werkenden en werkzoekenden, opsplijt naar herkomst en naar (huidige en eerste) nationaliteitsklasse. Ook deelt de KSZ, net als het RIZIV, anonieme gegevens over het aantal uitgaande grensarbeiders mee. Sinds de Vlaamse Arbeidsrekening van 2019 wordt dienaangaande niet langer gebruik gemaakt van de aantallen van het RIZIV maar enkel van de aantallen van de KSZ, ingedeeld volgens woonplaats, leeftijdsklasse en werkland maar de beide aantallen worden wel nog gevraagd om de vergelijking tussen de twee bronnen te maken, om te bepalen in welke mate er dubbeltellingen voorkomen en desgevallend om correctiefactoren te berekenen.
6. Het Steunpunt Werk maakt verder nog gebruik van enkele anonieme inlichtingen van Statbel, specifiek met betrekking tot het thema bevolking. Voor de informatie met betrekking tot de internationale tewerkstelling doet het een beroep op anonieme inlichtingen van het BISA. Het gaat in het bijzonder om het aantal personen die tewerkgesteld zijn bij een internationale instelling, met onder andere opsplitsingen in functie van woonplaats, geslacht en

leeftijdsklasse van de betrokkenen. De internationale tewerkstelling wordt ook bekeken in functie van de nationaliteit. Daartoe ontvangt het Steunpunt Werk van het BISA een bestand met een opsplitsing van de internationale tewerkstelling volgens de belangrijkste nationaliteitsgroepen, waarmee het sleutelbestanden aanmaakt in het kader van de Vlaamse Arbeidsrekening.

7. Verder verwijst het Steunpunt Werk naar de rol van de federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Momenteel ontvangt de eerstgenoemde partij de anonieme informatie van de verscheidene bronnen nog met de tussenkomst van de laatstgenoemde partij, die ze verzamelt en bewerkt. Het Steunpunt Werk wil echter op korte termijn de anonieme inlichtingen (onder meer uit het netwerk van de sociale zekerheid) rechtstreeks – zonder de tussenkomst van de federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg – ontvangen, met strikte eerbiediging van de regelgeving inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (waaronder de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid*). Het zou daartoe op korte termijn een aanvraag bij het informatieveiligheidscomité indienen.
8. De anonieme gegevens worden periodiek opgevraagd en worden binnen het Steunpunt Werk uitsluitend gebruikt door medewerkers en onderzoekers voor het bestuderen en monitoren van de arbeidsmarkt. Ze worden desgevallend ook verder overgemaakt aan het Departement Werk en Sociale Economie (enkel indien er in de praktijk een samenwerking is tussen medewerkers van het Steunpunt Werk en medewerkers van de Vlaamse Overheid). Voor het overige worden uitsluitend de resultaten van de verdere verwerking van de anonieme gegevens gepubliceerd op de website van de organisatie. Het Steunpunt Werk houdt de anonieme gegevens uit de verschillende bronnen bij gedurende tien jaren, om met het oog op de wetenschappelijke integriteit de nodige kwaliteitscontroles te kunnen doorvoeren, en vernietigt ze daarna.

B. BEHANDELING

9. Krachtens artikel 5 van de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van Sociale Zekerheid* verzamelt de KSZ persoonsgegevens bij de instellingen van sociale zekerheid, slaat ze op, voegt ze samen en deelt ze mee aan personen die ze nodig hebben voor het verrichten van onderzoeken die nuttig zijn voor de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale bescherming. Het is bijgevolg in beginsel de KSZ die, als intermediaire organisatie, instaat voor het verwerken van persoonsgegevens uit het netwerk van de sociale zekerheid in het kader van onderzoeken die nuttig zijn voor de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale bescherming. Zij staat aldus onder meer in voor het koppelen en anonimiseren van die persoonsgegevens en het meedelen ervan aan de onderzoekers.
10. Het informatieveiligheidscomité stelt vast dat het Steunpunt Werk momenteel anonieme gegevens van diverse bronnen (RSZ, RSVZ, RIZIV, RVA, KSZ, Statbel en BISA) ontvangt (zij het met de tussenkomst van de federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg) en vervolgens overgaat tot het combineren van die verschillende sets van anonieme gegevens met het oog op het creëren van diverse sleutelbestanden en uiteindelijk

diverse tabellen in het kader van de Vlaamse Arbeidsrekening. Dat combineren geschiedt evenwel niet op het niveau van individuele natuurlijke personen vermits het Steunpunt Werk niet beschikt over het identificatienummer van de sociale zekerheid van de betrokkenen. Volgens het informatieveiligheidscomité is het echter niet efficiënt om bij meerdere bronnen apart informatie op te vragen en dan allerlei approximatieve berekeningen te verrichten.

11. Het komt integendeel aan de KSZ toe om de relevante persoonsgegevens uit de diverse bronnen te verzamelen, te koppelen en te anonimiseren, met gebruik van het door haar beheerde datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming. Dat wil zeggen dat de persoonsgegevens niet vooraf per bron afzonderlijk geanonimiseerd worden maar pas na onderlinge koppeling door de KSZ geanonimiseerd worden, met toepassing van de gepaste maatregelen om de heridentificatie van de betrokkenen te vermijden. De KSZ gaat daarbij over tot het uitvoeren van een “*small cell risico-analyse*”. De tussenkomst van de KSZ biedt de waarborg dat de persoonsgegevens op een geschikte wijze samengevoegd worden en zodanig worden bewerkt dat de heridentificatie van de betrokkenen uitgesloten wordt (en het dus wel degelijk om louter anonieme gegevens gaat).
12. Het informatieveiligheidscomité heeft bij zijn beraadslaging nr. 18/140 van 6 november 2018 *met betrekking tot de mededeling van anonieme gegevens door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid in het kader van onderzoeken die nuttig zijn voor de kennis, de conceptie en het beheer van de sociale bescherming* het kader vastgesteld waarbinnen de KSZ anonieme gegevens ter beschikking kan stellen van derden met toepassing van artikel 5 van de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van Sociale Zekerheid*. Als het Steunpunt Werk vanwege de KSZ binnen dat kader anonieme gegevens ontvangt, moet het informatieveiligheidscomité zich niet (opnieuw) uitspreken. Het Steunpunt Werk kan enkel van die beraadslaging afwijken voor zover het grondig aantoont dat de beoogde doeleinden niet volgens de vastgestelde regels kunnen worden verwezenlijkt.
13. Volgens artikel 46, § 1, van de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid* staat de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité in voor het vaststellen van de algemene regels met betrekking tot de mededelingen van anonieme gegevens van de actoren van de sociale sector en voor het verlenen van specifieke beraadslagingen indien aanvragers van die vastgestelde regels willen afwijken. Het informatieveiligheidscomité is dienovereenkomstig bevoegd om zich uit te spreken over de – weliswaar tijdelijke – atypische mededeling van anonieme gegevens door diverse bronnen (waaronder enkele openbare instellingen van sociale zekerheid en de KSZ als beheerder van het datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming) aan het Steunpunt Werk voor het verwezenlijken van de Vlaamse Arbeidsrekening.
14. Aldus dringt het informatieveiligheidscomité erop aan dat het Steunpunt Werk zo spoedig mogelijk zou overgaan tot het ontwikkelen van een nieuwe werkwijze voor het inzamelen van anonieme gegevens uit de hogervermelde bronnen met het oog op het ontwikkelen van de Vlaamse Arbeidsrekening. In afwachting daarvan kan het de huidige werkwijze – met afzonderlijke mededeling door de betrokken organisaties en met de tussenkomst van de federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg – bestendigen. Het informatieveiligheidscomité benadrukt evenwel dat de diverse bronnen te allen tijde moeten

waarborgen dat zij daadwerkelijk uitsluitend anonieme informatie ter beschikking stellen. Als de betrokken personen alsnog geïdentificeerd kunnen worden, gaat het immers om persoonsgegevens en gelden er specifieke regels.

15. Op het eerste gezicht lijken de aparte bestanden – ter beschikking gesteld door vier openbare instellingen van sociale zekerheid (RSZ, RSVZ, RIZIV en RVA), door de KSZ (uit het datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming), door Statbel en door het BISA – wel degelijk te kunnen worden beschouwd als anonieme gegevens. Het combineren van de bestanden (weliswaar niet op individueel niveau, daar het identificatienummer van de sociale zekerheid van de betrokkenen voor de onderzoekers niet beschikbaar is) biedt volgens het informatieveiligheidscomité echter de (misschien kleine maar toch niet uit te sluiten) kans dat natuurlijke personen geïdentificeerd kunnen worden (namelijk als er sprake is van onderverdelingen tot op een niveau waarop er slechts een heel beperkt aantal natuurlijke personen aan een combinatie van criteria voldoen).
16. In afwachting van de invoering van de nieuwe werkwijze – met koppeling en anonimisering van de persoonsgegevens door de KSZ, de “*small cell risico-analyse*” inbegrepen, overeenkomstig artikel 5 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een *Kruispuntbank van Sociale Zekerheid* – moeten de betrokken partijen, zowel de hogervermelde organisaties die anonieme informatie verstrekken als het Steunpunt Werk dat die anonieme informatie ontvangt voor het ontwikkelen van de Vlaamse Arbeidsrekening, zelf reeds alle redelijke maatregelen treffen om het anoniem karakter ervan te allen tijde te waarborgen (en desgevallend de huidige inputbestanden op een geschikte manier aanpassen). Zij kunnen zich daartoe inspireren op de bepalingen van de hogervermelde beraadslaging nr. 18/140 van 6 november 2018 van het informatieveiligheidscomité.
17. Het informatieveiligheidscomité stelt vast dat de diverse bestanden van de diverse bronnen als anoniem worden bestempeld maar gelet op de verschillende indelingen die in de verschillende tabellen worden doorgevoerd, is het risico op “*small cells*” niet onbestaande (indien slechts een heel klein aantal individuen beantwoordt aan een bepaalde combinatie van criteriumwaarden). De door de diverse bronnen afzonderlijk mee te delen tabellen moeten telkens betrekking hebben op een voldoende ruim gedefinieerde populatie en het aantal verdelingscriteria per tabel en het aantal mogelijke waarden ervan moeten alleszins worden beperkt (er moet dienovereenkomstig gebruik worden gemaakt van geschikte klassen voor de vermelding van de leeftijd, de woonplaats, de nationaliteit, de herkomst,... van de betrokkenen).
18. Daarenboven voert elke bron steeds een “*small cell risico-analyse*” uit, waarbij ze in de door haar te verstrekken tabellen nagaat in welke mate het aantal criteria en het aantal waarden per criterium kunnen leiden tot indelingen met slechts een uiterst beperkt aantal personen, die door dat feit alsnog geheridentificeerd kunnen worden. Indien zij vaststelt dat het aantal personen dat beantwoordt aan een combinatie van criteriumwaarden uiterst laag is en redelijkerwijs aanleiding kan geven tot de heridentificatie van de betrokkenen, treft zij, in voorkomend geval in samenspraak met het Steunpunt Werk, de gepaste maatregelen om de heridentificatie van de betrokkenen alsnog te voorkomen, bijvoorbeeld door het precieze aantal te vervangen door de aanduiding dat dit aantal zich situeert in een bepaalde reeks van opeenvolgende getallen of door de initiële indelingen aan te passen.

19. Het Steunpunt Werk mag de met de tussenkomst van de federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg ontvangen anonieme informatie niet onbeperkt in de tijd bijhouden. Zodra de nodige berekeningen uitgevoerd zijn, mag de basisinformatie (dat zijn de afzonderlijke tabellen van de RSZ, het RSVZ, het RIZIV, de RVA, de KSZ, Statbel en het BISA) nog uiterlijk tien jaren worden bewaard (uitsluitend voor het realiseren van eventuele kwaliteitscontroles) en moet ze daarna worden vernietigd. Het Steunpunt Werk mag de resultaten van zijn berekeningen (dat zijn de tabellen gecreëerd in het kader van de Vlaamse Arbeidsrekening) publiceren op zijn website. Die resultaten mogen evenwel uitsluitend betrekking hebben op een verder geanonimiseerde versie van de basisinformatie, die zelf niet gepubliceerd mag worden.
20. Voor zover rekening wordt gehouden met het vorige stemt het informatieveiligheidscomité in met een tijdelijke verderzetting van de huidige werkwijze voor het opstellen van de Vlaamse Arbeidsrekening, dat wil zeggen een afzonderlijke mededeling van anonieme informatie door diverse bronnen, die elk afzonderlijk de nodige maatregelen met betrekking tot het vrijwaren van de integriteit van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken personen nemen, aan het Steunpunt Werk, dat de informatie van de diverse bronnen combineert (maar dus niet op persoonsniveau koppelt), met de tussenkomst van de federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Het Steunpunt Werk wordt echter verzocht om zo spoedig mogelijk en uiterlijk tegen 30 juni 2023 het nodige te doen voor de implementatie van de alternatieve werkwijze.

Om deze redenen besluit

de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité

- dat de mededeling van gegevens door diverse actoren van de sociale sector aan het Steunpunt Werk van de KU Leuven, voor het opstellen van de Vlaamse Arbeidsrekening, nog gedurende een overgangsperiode en uiterlijk tot 30 juni 2023 mag geschieden volgens de huidige werkwijze (zie het randnummer 10);
- dat de mededeling van gegevens door diverse actoren van de sociale sector aan het Steunpunt Werk van de KU Leuven, voor het opstellen van de Vlaamse Arbeidsrekening, zo spoedig mogelijk en in elk geval tegen 1 juli 2023 moet geschieden volgens de nieuwe werkwijze (zie het randnummer 11).

Bart VIAENE
Voorzitter

De zetel van de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité is gevestigd in de kantoren van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, op het volgende adres: Willebroekkaai 38 – 1000 Brussel (tel. 32-2-741 83 11).
